Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 7ης Απριλίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Εμπορικοί αντιπρόσωποι (ανεξάρτητοι επαγγελματίες) — Οδηγία 86/653/ΕΟΚ — Άρθρο 17, παράγραφος 2 — Αποζημίωση πελατείας — Προϋποθέσεις χορηγήσεως — Προσέλκυση νέων πελατών — Έννοια του όρου "νέοι πελάτες" — Πελάτες του αντιπροσωπευόμενου οι οποίοι αγοράζουν για πρώτη φορά εμπορεύματα η διάθεση των οποίων ανατέθηκε στον εμπορικό αντιπρόσωπο»

Στην υπόθεση C-315/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Γερμανία) με απόφαση της 14ης Μαΐου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 2 Ιουλίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Marchon Germany GmbH

κατά

Yvonne Karaszkiewicz,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους L. Bay Larsen, πρόεδρο του τρίτου τμήματος, προεδρεύοντα του τετάρτου τμήματος, J. Malenovský, M. Safjan, A. Prechal και K. Jürimäe (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 4ης Ιουνίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Marchon Germany GmbH, εκπροσωπούμενη από τους C. Stempfle, C. Nitsche, A. Zafar και A. Herbertz, Rechtsanwälte,

— η Y. Karaszkiewicz, εκπροσωπούμενη από τον G. Heinicke, Rechtsanwalt,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους T. Henze και B. Beutler καθώς και από τις J. Kemper και J. Mentgen,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek, J. Vláčil και T. Müller,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον K.-P. Wojcik και την E. Montaguti,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 17, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1986, για τον συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών όσον αφορά τους εμπορικούς αντιπροσώπους (ανεξάρτητους επαγγελματίες) (ΕΕ L 382, σ. 17).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο της διαφοράς μεταξύ της Marchon Germany GmbH (στο εξής Marchon) και της Y. Karaszkiewicz με αντικείμενο την αποζημίωση πελατείας την οποία απαίτησε η τελευταία από τη Marchon κατόπιν λύσεως της συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η δεύτερη και η τρίτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 89/653 έχουν ως εξής:

«οι διαφορές μεταξύ των εθνικών νομοθεσιών σε θέματα εμπορικής αντιπροσώπευσης επηρεάζουν αισθητά στο εσωτερικό της [Ευρωπαϊκής Ένωσης] τις συνθήκες ανταγωνισμού και άσκησης του επαγγέλματος, επηρεάζουν την προστασία των εμπορικών αντιπροσώπων στις σχέσεις τους με τους αντιπροσωπευόμενους και είναι επιζήμιες για την ασφάλεια των εμπορικών πράξεων· εξάλλου, οι διαφορές αυτές είναι δυνατό να παρεμποδίζουν αισθητά τη σύναψη και τη λειτουργία των συμβάσεων εμπορικής αντιπροσωπείας μεταξύ αντιπροσωπευόμενου και εμπορικού αντιπροσώπου που είναι εγκατεστημένοι σε διαφορετικά κράτη μέλη·

οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών πρέπει να διενεργούνται υπό συνθήκες που προσιδιάζουν σε ενιαία αγορά, πράγμα που επιβάλλει την προσέγγιση των συστημάτων δικαίου των κρατών μελών στον απαραίτητο βαθμό για την καλή λειτουργία της κοινής αυτής αγοράς· για το σκοπό αυτό, οι έστω ενοποιημένοι κανόνες για τις συγκρούσεις νόμων δεν εξαλείφουν στον τομέα της εμπορικής αντιπροσωπείας τις προαναφερόμενες δυσχέρειες και συνεπώς δεν καθιστούν περιττή την προτεινόμενη εναρμόνιση».

4 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας αυτής ορίζει:

«1. Τα μέτρα εναρμόνισης που θεσπίζονται από την παρούσα οδηγία εφαρμόζονται στις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών, που διέπουν τις σχέσεις ανάμεσα στους εμπορικούς αντιπροσώπους και τους αντιπροσωπευμένους από αυτούς.

2. Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, «εμπορικός αντιπρόσωπος» είναι εκείνος στον οποίο, υπό την ιδιότητά του ως ανεξάρτητου μεσολαβητή, ανατίθεται σε μόνιμη βάση είτε να διαπραγματεύεται για λογαριασμό άλλου προσώπου, το οποίο καλείται στο εξής «αντιπροσωπευόμενος», την πώληση ή την αγορά εμπορευμάτων είτε να διαπραγματεύεται και να συνάπτει τις πράξεις αυτές επ' ονόματι και για λογαριασμό του αντιπροσωπευόμενου.»

5 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«1. Ο εμπορικός αντιπρόσωπος οφείλει κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων του να μεριμνά για τα συμφέροντα του αντιπροσωπευόμενου και να δρα νόμιμα και με καλή πίστη.

2. Ιδιαίτερα, ο εμπορικός αντιπρόσωπος οφείλει:

α) να ασχολείται δεόντως με τη διαπραγμάτευση και ενδεχομένως με τη σύναψη των πράξεων οι οποίες του έχουν ανατεθεί·

[...]».

6 Το άρθρο 17, παράγραφοι 1 και 2, της ίδιας οδηγίας προβλέπει:

«1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίζεται στον εμπορικό αντιπρόσωπο, μετά τη λύση της σύμβασης εμπορικής αντιπροσωπείας, κατ' αποκοπήν αποζημίωση σύμφωνα με την παράγραφο 2 ή ανόρθωση της ζημίας σύμφωνα με την παράγραφο 3.

2.

α) Ο εμπορικός αντιπρόσωπος δικαιούται κατ' αποκοπήν αποζημίωση εάν και εφόσον:

— έφερε νέους πελάτες στον εντολέα ή προήγαγε σημαντικά τις υποθέσεις με τους υπάρχοντες πελάτες και ο εντολέας διατηρεί ουσιαστικά οφέλη που προκύπτουν από τις υποθέσεις με τους πελάτες αυτούς,

και

— η καταβολή της αποζημιώσεως αυτής είναι δίκαιη, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων και ιδιαίτερα των προμηθειών που χάνει ο εμπορικός αντιπρόσωπος και οι οποίες προκύπτουν από τις υποθέσεις με τους πελάτες αυτούς. [...]

β) Το ποσό της αποζημιώσεως αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει ποσό ισοδύναμο με μια ετήσια αποζημίωση υπολογιζόμενη με βάση τον μέσο ετήσιο όρο των αμοιβών που εισέπραξε ο εμπορικός αντιπρόσωπος κατά τα πέντε τελευταία έτη αν δε η σύμβαση διήρκεσε λιγότερο από πέντε έτη, η αποζημίωση υπολογίζεται με βάση τον μέσο όρο της εν λόγω περιόδου.

[...]»

Το γερμανικό δίκαιο

7 Κατά το άρθρο 89b, παράγραφος 1, του Εμπορικού Κώδικα (Handelsgesetzbuch):

«Μετά τη λύση της συμβάσεως, ο εμπορικός αντιπρόσωπος μπορεί να αξιώσει από τον αντιπροσωπευόμενο προσήκουσα αποζημίωση, εάν και στο μέτρο που,

1. ο αντιπροσωπευόμενος αντλεί και μετά τη λύση της συμβάσεως αντιπροσωπείας σημαντικά οφέλη από τις εμπορικές σχέσεις με νέους πελάτες τους οποίους προσέλκυσε ο εμπορικός αντιπρόσωπος,

2. η καταβολή της αποζημιώσεως αυτής είναι δίκαιη, λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων και ιδιαίτερα των προμηθειών που χάνει ο εμπορικός αντιπρόσωπος και οι οποίες προκύπτουν από τις υποθέσεις με τους πελάτες αυτούς.

Προσέλκυση νέου πελάτη θεωρείται και το γεγονός ότι ο εμπορικός αντιπρόσωπος αύξησε σε τέτοιο βαθμό τον όγκο των συναλλαγών με υπάρχοντα πελάτη, ώστε αυτό να ισοδυναμεί από οικονομικής απόψεως με την προσέλκυση νέου πελάτη.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

8 Η εταιρία Marchon, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς της στον τομέα της χονδρικής πωλήσεως σκελετών γυαλιών, διαθέτει στο εμπόριο σειρά γυαλιών που αντιστοιχούν σε διαφορετικά μοντέλα, μάρκες και συλλογές και απευθύνεται σε πελατεία που αποτελείται από καταστήματα οπτικών.

9 Η Marchon, προκειμένου να διασφαλίσει τη διανομή των προϊόντων της, χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες διαφόρων εμπορικών αντιπροσώπων. Αναθέτει σε κάθε έναν από αυτούς τη διαπραγμάτευση της πώλησης όχι του συνόλου της σειράς των προϊόντων της, αλλά αυτών που ανήκουν σε μία ή περισσότερες συγκεκριμένες μάρκες. Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, για τον ίδιο γεωγραφικό τομέα, έκαστος εμπορικός αντιπρόσωπος ανταγωνίζεται τους αντιπροσώπους στους οποίους η Marchon ανέθεσε τη διάθεση γυαλιών από τις άλλες μάρκες που διαχειρίζεται.

10 Στην Y. Karaszkiewicz, η οποία εργάστηκε ως εμπορική αντιπρόσωπος για τη Marchon μεταξύ Σεπτεμβρίου 2008 και Ιουνίου 2009, είχε ανατεθεί η διάθεση των προϊόντων μάρκας C.K. και F. Για τον λόγο αυτόν, η Marchon της είχε χορηγήσει κατάλογο με τα καταστήματα οπτικών με τα οποία διατηρούσε ήδη εμπορικές σχέσεις όσον αφορά άλλες μάρκες γυαλιών. Η Y. Karaszkiewicz διαπραγματευόταν την πώληση των προϊόντων που της είχαν ανατεθεί κυρίως με αυτά τα καταστήματα.

11 Κατόπιν λύσεως της συμβάσεως αντιπροσωπίας, η Y. Karaszkiewicz απαίτησε από τη Marchon αποζημίωση πελατείας δυνάμει του άρθρου 89b του Εμπορικού Κώδικα. Εν προκειμένω, υποστήριξε ιδίως ότι τα καταστήματα οπτικών που αγόρασαν για πρώτη φορά, χάρις στη μεσολάβησή της, σκελετούς γυαλιών μάρκας C.K. ή F. θα έπρεπε να θεωρηθούν ως νέοι πελάτες, ακόμη κι αν ήταν ήδη καταγεγραμμένα στον κατάλογο πελατών που της χορήγησε η Marchon.

12 Το Landgericht München I (Πρωτοδικείο Μονάχου) δέχτηκε την αγωγή της Y. Karaszkiewicz, περιόρισε εντούτοις, κατά δίκαιη κρίση, το ποσό της επιδικασθείσας αποζημιώσεως κατά το ήμισυ, σε σχέση με το ποσό που είχε αιτηθεί η ανωτέρω. Το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι τις εργασίες διαπραγμάτευσης που είχε διενεργήσει η τελευταία τις είχε διευκολύνει το γεγονός ότι οι νέοι πελάτες, που ισχυρίζεται ότι προσέλκυσε στη Marchon, γνώριζαν ήδη εκ των προτέρων αυτήν την εταιρία.

13 Η Marchon άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Oberlandesgericht München (Εφετείο Μονάχου). Κατόπιν της επικυρώσεως της εν λόγω αποφάσεως από το δικαστήριο αυτό, η εταιρία αυτή άσκησε αναίρεση ενώπιον του Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο).

14 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η έκβαση της αναιρέσεως εξαρτάται από την ερμηνεία του άρθρου 17, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 86/653, και κυρίως από το κατά πόσον ένας εμπορικός αντιπρόσωπος πρέπει να θεωρείται ότι έχει προσελκύσει νέους πελάτες, κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, υπό περιστάσεις όπως οι επίμαχες στην κύρια δίκη.

15 Κατά το δικαστήριο αυτό, στην έννοια των «νέων πελατών», κατά την εν λόγω διάταξη, ενδέχεται να εμπίπτουν μόνο τα πρόσωπα τα οποία πριν από τη μεσολάβηση του ενδιαφερόμενου εμπορικού αντιπροσώπου δεν διατηρούσαν καμία συναλλακτική σχέση με τον αντιπροσωπευόμενο. Ωστόσο, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται αν θα έπρεπε να γίνει δεκτή μία ευρύτερη ερμηνεία αυτής της διατάξεως, όταν, αναφορικά με το δίκτυο διανομής του αντιπροσωπευομένου, ο εμπορικός αντιπρόσωπος διασφαλίζει τη διανομή μόνο ενός μέρους των εμπορευμάτων. Πράγματι, λαμβανομένου υπόψη του πνεύματος και του σκοπού της οδηγίας 86/653, και ιδίως εν όψει του

σκοπού προστασίας του εμπορικού αντιπροσώπου στις σχέσεις του με τον αντιπροσωπευόμενο, θα μπορούσαν να θεωρηθούν «νέοι πελάτες», κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 2, στοιχείο α', αυτής της οδηγίας, τα πρόσωπα που δεν είχαν αγοράσει έως τότε από τον αντιπροσωπευόμενο κανένα από τα εμπορεύματα η διάθεση των οποίων είχε ανατεθεί στον εμπορικό αντιπρόσωπο, ακόμη κι αν υφίσταντο συναλλαγές μεταξύ των προσώπων αυτών και του αντιπροσωπευομένου όσον αφορά διαφορετικά εμπορεύματα.

16 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 17, παράγραφος 2, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 86/653 την έννοια ότι αντιτίθεται στην εφαρμογή εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως κατά την οποία ως "νέοι πελάτες" μπορούν επίσης να θεωρηθούν και οι πελάτες που προσέλκυσε ο εμπορικός αντιπρόσωπος οι οποίοι διατηρούν από προηγουμένως συναλλακτικές σχέσεις με τον εντολέα σχετικά με προϊόντα τα οποία τους διαθέτει ο εντολέας από τη γκάμα προϊόντων του, όχι όμως και σχετικά με προϊόντα την αποκλειστική διάθεση των οποίων έχει αναθέσει ο εντολέας στον εμπορικό αντιπρόσωπο;»

Επί του αιτήματος για επανάληψη της προφορικής διαδικασίας

17 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 18 Νοεμβρίου 2015, η Marchon ζήτησε την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

18 Η εταιρία αυτή υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι ορισμένες από τις έννοιες που χρησιμοποίησε ο γενικός εισαγγελέας στις προτάσεις του, ήτοι οι έννοιες του «προϊόντος», της «νέας κατηγορίας προϊόντων» και της «μάρκας», δεν συζητήθηκαν από τους διαδίκους.

19 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 83 του Κανονισμού του Διαδικασίας, το Δικαστήριο μπορεί, ανά πάσα στιγμή, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, να διατάξει την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας, ιδίως αν κρίνει ότι δεν έχει διαφωτισθεί επαρκώς, ή όταν ένας διάδικος, μετά τη λήξη της διαδικασίας αυτής, επικαλείται νέο πραγματικό περιστατικό που μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεως του Δικαστηρίου, ή ακόμα όταν, προς επίλυση της διαφοράς, το Δικαστήριο χρειάζεται να στηριχθεί σε επιχείρημα επί του οποίου δεν διεξήχθη συζήτηση μεταξύ των διαδίκων ή των κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενδιαφερομένων.

20 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, εκτιμά ότι διαθέτει όλα τα αναγκαία στοιχεία για να απαντήσει στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου και ότι η υπόθεση δεν χρειάζεται να εξεταστεί με βάση νέο πραγματικό περιστατικό που θα μπορούσε να ασκήσει αποφασιστική επιρροή επί της αποφάσεώς του ή με βάση επιχείρημα επί του οποίου δεν έχει διεξαχθεί συζήτηση ενώπιόν του.

21 Όσον αφορά, συγκεκριμένα, τις έννοιες του «προϊόντος», της «νέας κατηγορίας προϊόντων» και της «μάρκας», που χρησιμοποίησε ο γενικός εισαγγελέας στις προτάσεις του, σημειώνεται ότι τα μέρη είχαν σαφώς τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις έννοιες αυτές στις γραπτές παρατηρήσεις τους και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση.

22 Υπό τις περιστάσεις αυτές, απορρίπτεται το αίτημα της Marchon για την επανάληψη της προφορικής διαδικασίας.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

23 Πριν από την ανάλυση του ερωτήματος που έθεσε το αιτούν δικαστήριο, υπενθυμίζεται ότι η οδηγία 86/653, όπως άλλωστε προκύπτει από το πρώτο άρθρο της, εναρμονίζει τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις των κρατών μελών, που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλομένων σε σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας, και ιδίως στα άρθρα 13 έως 20, τα οποία ρυθμίζουν τη σύναψη και τη λήξη μιας τέτοιας συμβάσεως.

24 Όσον αφορά τη λύση της συμβάσεως, το άρθρο 17 της οδηγίας αυτής επιβάλλει την υποχρέωση στα κράτη μέλη να θεσπίσουν μηχανισμό αποζημιώσεως του εμπορικού αντιπροσώπου παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ δύο δυνατοτήτων, αφενός, κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως συμφώνως προς τα κριτήρια της παραγράφου 2 του άρθρου αυτού, αφετέρου, αποζημιώσεως προς ανόρθωση της ζημίας συμφώνως προς τα κριτήρια της παραγράφου 3 αυτού, ήτοι συστήματος ανορθώσεως της επελθούσας ζημίας (απόφαση Quenon K., C-338/14, EU:C:2015:795, σκέψη 24).

25 Δεν αμφισβητείται ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας έχει επιλέξει το σύστημα της αποζημιώσεως πελατείας.

26 Εντός αυτού του πλαισίου, με το ερώτημά του το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 17, παράγραφος 2, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 86/653 έχει την έννοια ότι οι πελάτες που προσελκύει ο εμπορικός αντιπρόσωπος για τα εμπορεύματα, η πώληση των οποίων του έχει ανατεθεί από τον αντιπροσωπευόμενο, δύναται να θεωρηθούν «νέοι πελάτες», κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, ακόμη κι αν οι πελάτες αυτοί διατηρούσαν συναλλακτικές σχέσεις με τον αντιπροσωπευόμενο όσον αφορά άλλα εμπορεύματα.

27 Κατά το άρθρο 17, παράγραφος 2, στοιχείο α', πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 86/653, ο εμπορικός αντιπρόσωπος δικαιούται κατ' αποκοπήν αποζημίωση εάν και εφόσον έφερε νέους πελάτες στον εντολέα ή προήγαγε σημαντικά τις υποθέσεις με τους υπάρχοντες πελάτες και ο εντολέας διατηρεί ουσιαστικά οφέλη που προκύπτουν από τις υποθέσεις με τους πελάτες αυτούς. Η καταβολή της αποζημιώσεως αυτής πρέπει να είναι δίκαιη λαμβανομένων υπόψη όλων των περιστάσεων και ιδιαίτερα των προμηθειών που χάνει ο εμπορικός αντιπρόσωπος και οι οποίες προκύπτουν από τις υποθέσεις με τους πελάτες αυτούς.

28 Το γράμμα της εν λόγω διατάξεως, κατά το μέτρο που διακρίνει μεταξύ «νέων πελατών» και «υπαρχόντων πελατών» ενδέχεται βεβαίως να δίνει την εντύπωση ότι θα πρέπει να θεωρηθούν «νέοι πελάτες» μόνον αυτοί με τους οποίους ο αντιπροσωπευόμενος δεν διατηρούσε εν γένει και έως και τη μεσολάβηση του εμπορικού αντιπροσώπου, καμία συναλλακτική σχέση. Ωστόσο, από τη φράση αυτή και μόνο δεν μπορεί να συναχθεί με ασφάλεια εάν η ιδιότητα του «νέου» ή «υπάρχοντος» πελάτη πρέπει να αξιολογηθεί σε σχέση με το σύνολο της γκάμας των προϊόντων του αντιπροσωπευόμενου ή με συγκεκριμένα εμπορεύματα.

29 Πρέπει συνεπώς η ερμηνεία του άρθρου 17, παράγραφος 2, της οδηγίας 86/653 να λάβει υπόψη το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διάταξη αυτή και τους σκοπούς τους οποίους επιδιώκει αυτή η οδηγία (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις Csonka κ.λπ., C-409/11, EU:C:2013:512, σκέψη 23, καθώς και Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, σκέψη 42).

30 Όσον αφορά, κατά πρώτον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω διάταξη, αυτή αποτελεί ένα από τα μέτρα εναρμονίσεως, όπως υπενθυμίζεται στη σκέψη 23 της παρούσας αποφάσεως, των κανόνων που διέπουν τη σύμβαση της εμπορικής αντιπροσωπείας. Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας 86/653, εμπορικός αντιπρόσωπος είναι εκείνος στον οποίο, υπό την ιδιότητά του ως ανεξάρτητου μεσολαβητή, ανατίθεται σε μόνιμη βάση είτε να διαπραγματεύεται για λογαριασμό άλλου προσώπου την πώληση ή την αγορά εμπορευμάτων είτε να διαπραγματεύεται και να συνάπτει τις πράξεις αυτές επ' ονόματι και για λογαριασμό του αντιπροσωπευομένου.

31 Επιπλέον, όπως προκύπτει από το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, αυτής της οδηγίας, στο πλαίσιο της εν λόγω συμβάσεως, ο εμπορικός αντιπρόσωπος οφείλει να μεριμνά για τα συμφέροντα του αντιπροσωπευομένου και ιδίως να ασχολείται δεόντως με τη διαπραγμάτευση και ενδεχομένως με τη σύναψη των πράξεων οι οποίες του έχουν ανατεθεί από αυτόν.

32 Όπως επισήμανε επί της ουσίας η Γερμανική Κυβέρνηση στις γραπτές παρατηρήσεις της, ο σκοπός της δραστηριότητας του εμπορικού αντιπροσώπου εξαρτάται από τους όρους της συμβάσεως που τον συνδέει με τον αντιπροσωπευόμενο, και ιδίως από τη συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών όσον αφορά τα εμπορεύματα που ο αντιπροσωπευόμενος προτίθεται να πωλήσει ή αγοράσει με τη μεσολάβηση αυτού.

33 Όσον αφορά, κατά δεύτερον, τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 86/653, υπενθυμίζεται ότι η οδηγία αυτή αποσκοπεί κυρίως στην προστασία του εμπορικού αντιπροσώπου στις σχέσεις του με τον αντιπροσωπευόμενο (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Honyvem Informazioni Commerciali, C-465/04, EU:C:2006:199, σκέψη 19, και Quenon K., C-338/14, EU:C:2015:795, σκέψη 23). Το Δικαστήριο ήδη έκρινε ότι το άρθρο 17 αυτής της οδηγίας είναι εν προκειμένω καθοριστικής σημασίας (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Unamar, C-184/12, EU:C:2013:663, σκέψη 39). Συνεπώς, το γράμμα της παραγράφου 2 αυτού του άρθρου πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπο που συμβάλλει στην προστασία του εμπορικού αντιπροσώπου και που λαμβάνει πλήρως υπόψη τις επιδόσεις του κατά τη διενέργεια των συναλλαγών που του έχουν ανατεθεί. Η έννοια των «νέων πελατών», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, δεν πρέπει επομένως να ερμηνευθεί συσταλτικώς.

34 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συνάγεται ότι ένας πελάτης πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «νέος» ή υπάρχων», κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 2, της οδηγίας 86/653, με βάση τα εμπορεύματα των οποίων η διαπραγμάτευση και, ενδεχομένως, η σύναψη συμφωνιών αγοράς ή πωλήσεως έχει ανατεθεί στον εμπορικό αντιπρόσωπο από τον αντιπροσωπευόμενο.

35 Ως εκ τούτου, σε περίπτωση όπως αυτή της κύριας δίκης, στην οποία, σύμφωνα με τους όρους της συμβάσεως αντιπροσωπείας, στον εμπορικό αντιπρόσωπο έχει ανατεθεί η διαπραγμάτευση της πωλήσεως ενός μέρους μόνο της γκάμας των εμπορευμάτων του αντιπροσωπευομένου, και όχι το σύνολο αυτών, το γεγονός ότι ένα πρόσωπο διατηρούσε ήδη συναλλακτικές σχέσεις με τον εν λόγω αντιπροσωπευόμενο, για άλλα εμπορεύματα, δεν αποκλείει τη δυνατότητα να θεωρηθεί «νέος πελάτης», τον οποίο προσέλκυσε ο εμπορικός αντιπρόσωπος, εφόσον ο αντιπρόσωπος αυτός κατόρθωσε με τις προσπάθειές του να δημιουργήσει συναλλακτική σχέση μεταξύ του προσώπου αυτού και του ανωτέρω αντιπροσωπευομένου για τα εμπορεύματα που ανέλαβε να διαθέσει.

36 Η Marchon διατείνεται πάντως ότι, εν προκειμένω, οι πελάτες τους οποίους επικαλείται η Υ. Karaszkiewicz δεν δύναται να θεωρηθούν «νέοι πελάτες» κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 2, της οδηγίας 86/653, όσον αφορά τα προϊόντα που διέθεσε ο εμπορικός αντιπρόσωπος. Οι πελάτες αυτοί όντως διατηρούσαν συναλλακτικές σχέσεις με τη Marchon, με αντικείμενο σκελετούς γυαλιών παρόμοιους με αυτούς που είχε αναλάβει να διαθέσει ο εμπορικός αντιπρόσωπος, απλώς οι σκελετοί αυτοί ήταν διαφορετικής μάρκας.

37 Συναφώς, το γεγονός και μόνον ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, οι πελάτες που προσέλκυσε ο εμπορικός αντιπρόσωπος υπέρ του αντιπροσωπευομένου προμηθεύονταν ήδη από αυτόν προϊόντα συγκρίσιμα κατά το είδος με αυτά που διέθετε ο αντιπρόσωπος στους ίδιους πελάτες δεν αρκεί για να θεωρηθεί ότι τα προϊόντα αυτά εντάσσονταν στο προϋπάρχον πλαίσιο συναλλακτικών σχέσεων με τους εν λόγω πελάτες.

38 Υπό αυτές τις περιστάσεις, λαμβανομένης υπόψη της δραστηριότητας του εμπορικού αντιπροσώπου ως μεσολαβητή στις πωλήσεις, όπως περιγράφεται στις σκέψεις 30 και 31 της παρούσας αποφάσεως, πρέπει να εξεταστεί αν η διάθεση των επίμαχων εμπορευμάτων απαιτούσε, από την πλευρά του

ενδιαφερόμενου εμπορικού αντιπροσώπου, εξειδικευμένες προσπάθειες διαπραγμάτευσης και στρατηγική πωλήσεων, με σκοπό τη δημιουργία μιας ιδιαίτερης συναλλακτικής σχέσεως, κυρίως κατά το μέτρο που τα προϊόντα αυτά ανήκουν σε διαφορετικό τμήμα της γκάμας του αντιπροσωπευομένου.

39 Εν προκειμένω, όπως τόνισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 52 των προτάσεών του, το γεγονός ότι ο αντιπροσωπευόμενος αναθέτει σε εμπορικό αντιπρόσωπο την εμπορία νέων προϊόντων προς πελάτες με τους οποίους διατηρεί ήδη συναλλακτικές σχέσεις, αποτελεί ενδεχομένως ένδειξη ότι τα προϊόντα αυτά ανήκουν σε διαφορετική γκάμα προϊόντων από αυτήν που οι ίδιοι πελάτες αγόραζαν ήδη και ότι η διάθεση των νέων προϊόντων στους εν λόγω πελάτες απαιτεί από τον εμπορικό αντιπρόσωπο τη δημιουργία μιας ιδιαίτερης συναλλακτικής σχέσεως, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

40 Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι η διανομή των εμπορευμάτων διεξάγεται γενικά σε πλαίσιο το οποίο διαφοροποιείται ανάλογα με το εμπορικό σήμα στο οποίο ανήκουν. Συναφώς, το Δικαστήριο ήδη έκρινε ότι το εμπορικό σήμα αποτελεί συχνά, πέραν της τυχόν ενδείξεως της προελεύσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών, ένα μέσο εμπορικής στρατηγικής το οποίο χρησιμοποιείται ειδικότερα για διαφημιστικούς σκοπούς ή για την απόκτηση φήμης προκειμένου να επιτυγχάνεται η αφοσίωση των καταναλωτών (απόφαση Interflora και Interflora British Unit, C-323/09, EU:C:2011:604, σκέψη 39).

41 Ως εκ τούτου, περιστάσεις όπως αυτές της κύριας δίκης, υπό τις οποίες, όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, η διάθεση των εμπορευμάτων του αντιπροσωπευομένου είναι κατατμημένη σε διαφορετικές μάρκες και σε κάθε έναν από τους εμπορικούς αντιπροσώπους έχει ανατεθεί η διαπραγμάτευση της πωλήσεως μόνο μίας ή ορισμένων από αυτές τις μάρκες, υποδεικνύουν ότι οι αντιπρόσωποι αυτοί οφείλουν να δημιουργήσουν με κάθε πελάτη ιδιαίτερη συναλλακτική σχέση για κάθε μάρκα που τους έχει ανατεθεί, γεγονός όμως το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

42 Όσον αφορά, εν τέλει, το επιχείρημα της Marchon, κατά το οποίο ήταν ευκολότερο για τον εμπορικό αντιπρόσωπο να διαθέσει νέα προϊόντα σε πρόσωπα τα οποία διατηρούσαν ήδη συναλλακτικές σχέσεις με τον αντιπροσωπευόμενο, αυτό, εφόσον ευσταθεί, μπορεί να ληφθεί πλήρως υπόψη από το εθνικό δικαστήριο στο πλαίσιο της ανάλυσης για τον καθορισμό, σύμφωνα με το άρθρο 17, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της οδηγίας 86/653, του δίκαιου χαρακτήρα της αποζημιώσεώς της (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση Volvo Car Germany, C-203/09, EU:C:2010:647, σκέψη 44).

43 Βάσει των ανωτέρω, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 17, παράγραφος 2, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 86/653 έχει την έννοια ότι οι πελάτες που προσελκύει ο εμπορικός αντιπρόσωπος για τα εμπορεύματα των οποίων η πώληση του έχει ανατεθεί από τον αντιπροσωπευόμενο δύναται να θεωρηθούν «νέοι πελάτες», κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, ακόμη κι αν οι πελάτες αυτοί διατηρούσαν συναλλακτικές σχέσεις με τον αντιπροσωπευόμενο όσον αφορά άλλα εμπορεύματα, όταν η πώληση από τον αντιπρόσωπο αυτό των πρώτων εμπορευμάτων απαίτησε τη δημιουργία μιας ιδιαίτερης συναλλακτικής σχέσεως, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

44 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 17, παράγραφος 2, στοιχείο α′, πρώτη περίπτωση, της οδηγίας 86/653/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1986, για τον συντονισμό των δικαίων των κρατών μελών όσον αφορά τους εμπορικούς αντιπροσώπους, έχει την έννοια ότι οι πελάτες που προσελκύει ο εμπορικός αντιπρόσωπος για τα εμπορεύματα των οποίων η πώληση του έχει ανατεθεί από τον αντιπροσωπευόμενο δύναται να θεωρηθούν «νέοι πελάτες», κατά την έννοια της εν λόγω διατάξεως, ακόμη κι αν οι πελάτες αυτοί διατηρούσαν συναλλακτικές σχέσεις με τον αντιπροσωπευόμενο όσον αφορά άλλα εμπορεύματα, όταν η πώληση από τον αντιπρόσωπο αυτόν των πρώτων εμπορευμάτων απαίτησε τη δημιουργία μιας ιδιαίτερης συναλλακτικής σχέσεως, γεγονός το οποίο εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)